

KOMMENTTEJA TIMO LAATON PALAUTTEESEEN STI:n KOTISIVUILLA (01.05.2020)

JOHDANTO

Julkinen keskustelu pelastus- ja kasteteologiasta TT Timo Laaton ja allekirjoittaneen välillä on edennyt seuraavasti:

1. Timo Laato avasi keskustelun kyseisestä teemasta Länsi-Suomen Herännäislehdessä (LSHL, N:o 3/2011). Sen jälkeen keskustelu jatkui ainakin kuudessa mainitun lehden numerossa (3/2011, 9/2014, 10/2014, 10/2017, 11/2017 ja 12/2017). *Pelastuksesta osalliseksi* -kirjani ilmestyttyä v. 2017 Laato on hyökännyt varsin voimakkaasti sitä vastaan. Keskusteluun on osallistunut myös Lähetyshiippakunnan dekaani Juhana Pohjola.
2. Rukoilevaisyhdistyksen johtaja Timo Laato toimii myös opettajana Göteborgin seurakuntatiedekunnassa, jossa hän on pitänyt kyseistä debattia esillä. Seuraavaksi Laato käänsi LSHL:ssä olleet kirjoituksensa englanniksi ja esitti niiden ajatuksia luentoperiodinsa yhteydessä Ft. Waynen teologisessa seminaarissa USA:ssa (*Concordia Theological Seminary, The Lutheran Church–Missouri Synod*) ja tarjosi materiaaliaan julkaistavaksi Missouri Synodin arvovaltaisessa teologisessa julkaisussa (*Concordia Theological Monthly*). *Concordia Publishing House* otti yhteyttä Lähetyshiippakuntaan tiedustellen debatin taustoja.
3. Vuonna 2018 Timo Laato piti Suomen teologisessa instituutissa (STI) luentosarjan aiheesta ”Jumalan sana, kaste ja uudestisyntyminen”. STI julkaisi luentosarjan vuosikirjassaan 2018. Sen jälkeen (v. 2019) STI julkaisi kotisivuillaan sekä vuosikirjassa olleen Laaton artikkelin että allekirjoittaneen vastineen ”Kommentteja TT Timo Laaton artikkeliin ’Jumalan sana, kaste ja uudestisyntyminen’ IUSTITIA 35/2018” ja myös Timo Laaton vastauksen minun vastineeseeni.

Viime syksynä (6.10.2019) julkaisin omilla kotisivuillani edellä mainitun STI:n sivuilla olevan vastineeni Timo Laaton artikkeliin otsikolla ”Kommentteja TT Timo Laaton artikkeliin ’Jumalan sana, kaste ja uudestisyntyminen’”. Seuraavassa arvioin Timo Laaton STI:n sivuilla antamaa palautetta mainituista kommentteistani.

Rakkaat työtoverit, toivon, että tutkisitte, mistä tässä asiassa oikein on kysymys! En mielestäni taistele kyseisessä debatissa omaa härkämäisyyttäni. Kysymys on siitä, miten ihminen Raamatun ja luterilaisen tunnustuksen mukaan pelastuu. Jos emme ole tässä asiassa selvillä vesillä, se legalisoi evankelioivan julistuksemme. – Ja nyt itse asiaan:

Ensimmäinen Laaton väite:

”Keskustelu Matti Väisäsen kanssa ei niinkään koske kasteessa tapahtuvaa uudestisyntymistä. Kyse on tarkkaan ottaen siitä, että *kiistetään Jumalan sanalta (luettuna ja julistettuna) voima synnyttää uudesti* [kursivointi MV]. Siinä on silloin tarkkaan ottaen puhe uskonpuhdistuksen ns. ensimmäisestä pääperiaatteesta ja sen oikeasta ymmärtämisestä. Pitääkö kasteessa tapahtuvasta uudestisyntymisestä johtaa väite, että Jumalan sana ei synnytä uudesti (luettuna ja julistettuna)? Koska Jumalan sana on yhtä kuin Sana eli Kristus itse, Kolminaisuuden toinen persoona, voidaan kysyä: Pitääkö kasteessa tapahtuvasta uudestisyntymisestä johtaa väite, että Jumala, Kaikkivaltias Herra,

ei saarnatessaan meille Raamatussa voi synnyttää uudesti? Jos lähdetään tuolle käsityskannalle, teologiassa tapahtuu eittämättä pahaenteinen *areiolainen vääristymä* [kursivointi MV].”

Kommenttini:

Ensiksikin Timo Laato on tehnyt rakentamastaan ilmaisusta ”*Jumalan sanalla on voima synnyttää uudesti*” itsellensä shibboletin, jota hän toistaa pakkomieltein tavoin Iustitia-artikkelissaan ainakin 30 kertaa ja kahdessa Herännäislehden numerossa (10/2017 ja 11/2017) peräti 50 kertaa. Sitä hän toistaa tässäkin artikkelissaan.

Tässä ei ole kysymys Jumalan sanan voimasta, vaan siitä, miten itse Sana, Kristus, on luvannut voimaansa käyttää. Sekä Raamattu että Tunnustuskirjat sijoittavat uudestisyntymisen yksiselitteisesti vain kasteeseen. Timo Laato ei voi pakottaa Kristusta toimimaan toisin, kuin mitä Kristus on sanassaan ilmoittanut.

Toiseksi, Timo Laato syyttää minua areiolaisuudesta. Areiolaisuus on 300-luvulla vaikuttaneen aleksandrialaisen presbyteerin Areioksen kehittänyt Jumalan kolmiykeyttä koskeva harhaoppi, joka kieltää Kristuksen jumaluuden. Nikean ensimmäisessä kirkolliskokouksessa vuonna 325 Areioksen oppi hylättiin ja selitettiin, että Kristus on Jumalan ainoa Poika, Jumala Jumalasta syntynyt, ”syntynyt, ei luotu”, ja että hän on ”Isän kanssa samaa olemusta”. Konstantinopolin ensimmäinen kirkolliskokous vuonna 381 vahvisti Nikean päätöksen lopullisesti.

Laaton esittämä syytös on täysin perätön, sillä opetan, että Kristus on todellinen Jumala ja todellinen ihminen. Jumaluutensa tähden hän on kaikkivaltias. Kaikkivaltiuudessaan Kristus pystyy toimimaan niin kuin hän on luvannut. Sen sijaan Timo Laato kuvittelee voivansa pakottaa Kristuksen toimimaan ilmoituksensa vastaisesti. Niin tehdessään Laato korottaa itsensä Kristuksen yläpuolelle.

Toinen Laaton väite:

”Samalla tässä keskustellaan myös ns. uskonpuhdistuksen toisesta pääperiaatteesta eli vanhurskauttamisesta ja sen oikeasta ymmärtämisestä. Vanhurskauttaminen tapahtuu kasteessa, mutta *yhtä lailla myös saarnatun sanan kautta* [kursivointi MV]. Esim. Luterilaiset Tunnustuskirjat toistavat varmaan satoja tai jopa tuhansia kertoja, että syntinen vanhurskautuu uskomalla Jumalan sanan, panemalla toivonsa hänen lupauksiinsa, turvaamalla evankeliumissa julistettuun armoon jne. On päivänselvää, että vanhurskauttaminen kasteessa ei sulje pois vanhurskauttamista saarnatun sanan kautta. Siksi on totisesti kaikkea muuta kuin ’luonnollista ajatella, että myös vanhurskauttaminen on uudestisyntymisen tavoin ainutkertainen tapahtuma kunkin ihmisen elämässä’ (s. 5).”

Kommenttini:

Kysymys on todellakin ”vanhurskauttamisesta ja sen oikeasta ymmärtämisestä”, kuten Laato sanoo. Timo Laato väittää, että vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen voivat tapahtua myös pelkän Jumalan sanan kautta (ennen ja ilman kastetta). Iustitiassa olevan Laaton artikkelin mukaan uudestisyntyminen ja vanhurskauttaminen voivat olla myös toistuvia tapahtumia saman ihmisen elämässä.

Minä (MV) väitän, että kasteessa tapahtuva vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen ovat kasteen tavoin ainutkertaisia tapahtumia kunkin ihmisen elämässä. Sen sijaan luopion palaaminen kasteen armoon ja omistamaan jälleen epäuskon tähden kadottamansa lahjavanhurskauden on toistuvaa, ja siitakin tunnustuskirjat käyttävät termiä vanhurskauttaminen.

Jumala tekee pelastustyönsä kertakaikkisesti valmiiksi ja lahjoittaa sen niin, ettei hän kutsumistaan kadu. Tässä mielessä kasteessa tapahtuva vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen, eli syntisen vanhurskaaksi julistaminen ja Jumalan lapseksi syntyminen on kertakaikkinen, ainutkertainen tapahtuma. – Mutta Jumala ei sulje ovia lastensa edestä. Langettuaan syntiin Jumalan lapsi saa palata armon omistamiseen ja uskoa synnit anteeksi toistamiseen. Tämä ei ole vanhurskauttamista ja uudestisyntymistä kasteen merkityksessä, vaan tuhlaajalapsen palaamista Isän kotiin elämään jälleen kaikesta siitä, mikä oli kerran kasteessa saatu, mutta epäuskon tähden välillä menetetty.

Kolmas Laaton väite:

”Lainaan usein Luterilaisia Tunnustuskirjoja: ’Iustificatio est regeneratio.’ Eli *vanhurskauttaminen on uudestisyntyminen* [kursivointi MV]. Se siis tapahtuu myös saarnatun sanan kautta (kuten juuri edellä). Koen siksi älyllisesti haastavaksi lukea arviota, jonka mukaan ’vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen eivät ole teologisesti sama asia, vaikka Laato antaa niin ymmärtää’ (s. 6). En kuitenkaan yksin minä vaan yhtä lailla Luterilaiset Tunnustuskirjat. Tietysti voidaan puhua eri näkökulmista, mutta silti on täyttä totta, että vanhurskauttaminen on uudestisyntyminen.”

Kommenttini:

Vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen eivät ole yksiselitteisesti teologisesti sama asia, vaikka Laato antaa niin ymmärtää. Vanhurskauttaminen on ensisijaisesti taivaassa tapahtuva vanhurskaaksi lukeminen Kristuksen tähden. Uudestisyntyminen sen sijaan on uudeksi tekemistä. Molemmat ovat kokonaan Jumalan työtä, vanhurskauttaminen meidän ulkopuolellamme, mutta uudestisyntyminen meissä.

Luterilaiset tunnustuskirjat käyttävät sanaa ”uudestisyntyminen” kahdessa eri merkityksessä: laajemmassa ja suppeammassa. Totta on, että ”uudestisyntyminen”-sanan suppeammassa käytössä Tunnustuskirjoissa ”vanhurskautus” on sama kuin ”uudestisyntyminen” (*iustificatio est regeneratio*), kuten Laato sanoo. (Ks. *Tk*, s. 492, 18-19.)

Neljäs Laaton väite:

”Edelleen: Jos uudestisyntyminen ei voi tapahtua saarnatun sanan kautta, *ei kukaan voinut uudestisyntyä (eli vanhurskautua eli pelastua) Vanhan Testamentin aikana* [kursivointi MV]. Kun opettaa näin, saa syytöstä, että ’monien liberaaliteologiensa tapaan’ ei näe, että esim. Hesekiel viittaa ’tulevaan uuden liiton aikaan’ (s. 12). Jeesuksen keskustelu Nikodeemoksen kanssa (Joh. 3) huipentuu juuri siihen väitteeseen, että *uudestisyntyminen voi (ja sen pitäisi) tapahtua sillä hetkellä eikä vasta joskus kahden tai kolmen vuoden päästä* (kun kristillinen kaste on asetettu) [kursivointi MV]. Tämän sanomisen äärellä ei kuuluisi olla ’täysin ymmällä’ (s. 12) kuten Nikodeemos itse aikoinaan.”

Kommenttini:

Ensiksikin Laatolla näyttää olevan amerikkalaisen Franz Pieperin tavoin vanhan ja uuden liiton välinen ero kadoksissa. Vanhan liiton aikana Jumalan kansa eli lupauksen varassa. Lupaukset koskivat Messiaasta ja hänen valtakuntaansa eli Kristuksen seurakuntaa / kirkkoa ja siihen pääsemistä vanhurskauttamisen ja uudestisyntymisen kautta pyhässä kasteessa, jonka Kristus tulee asettamaan.

Jeesus sanoi vielä ylösnousemuksensa jälkeenkin taivaaseen astumisensa aattohetkinä opetuslapsilleen tulevaan helluntaihin viitaten: *Ja katso, minä lähetän teille sen, jonka minun Isäni on luvannut; mutta te pysykää tässä kaupungissa, kunnes teidän päällenne puetaan voima korkeudesta* (Lk 24:49, KR-38). Myös Johannes Kastaja itse sanoo, että hänen antamansa kaste on parannuksen kaste, joka ei sisällä Pyhän Hengen lahjaa. Vasta Jeesus, joka tulee hänen jälkeensä, kastaa Pyhällä Hengellä. (Mt 3:11; Jh 1:33.)

Vanhassa liitossa Pyhästä Hengestä pääsivät osallisiksi vain Kristuksen kolmen messiaanisen viran edustajat eli ylipapit, profeetat ja kuninkaat. Näihin kolmeen messiaaniseen virkaan viran haltijat asetettiin öljyllä voitelemalla (esim. ylipappi, 3 Ms 8:12, Ps 133:2; kuningas, 1 Sm 1:10, 16:13; profeetta, 1 Kn 19:16). Öljy on Vanhassa testamentissa Pyhän Hengen vertauskuva. Vanhan liiton aikana Jumala lupasi, että hän tulee tekemään kansansa kanssa uuden, ”iankaikkisen liiton”, jolloin hän antaa Pyhän Hengensä kaikille liiton jäsenille (Jr 32:39-40; Hs 11:19; 36:26).

Vanhan liiton aikana Jumala vanhurskautti eli antoi synnit anteeksi ja pelasti kaikki ne, jotka turvautuivat luvattuun Messiaaseen, ilman Pyhän Hengen lahjaa ja uudestisyntymistä. Sen tähden vanhan liiton aikana Jumala oli kohdattavissa vain määrättyssä paikassa (Ilmestysmajassa ja myöhemmin Jerusalemin temppelissä). Uuden liiton aikana Jumala on siellä, missä kaksi tahi kolme on koolla hänen nimessään – niin ja vieläkin lähempänä – Kolmiyhteinen Jumala asuu jokaisen kastetun uskovan sisimmässä.

Toiseksi, Laato sanoo, että ”Jeesuksen keskustelu Nikodeemoksen kanssa (Joh. 3) huipentuu juuri siihen väitteeseen, että *uudestisyntyminen voi (ja sen pitäisi) tapahtua sillä hetkellä eikä vasta joskus kahden tai kolmen vuoden päästä (kun kristillinen kaste on asetettu)* [kursivointi MV]”.

Uudestisyntymistä ajatellen Jh 3. luvun avainjakeet ovat jakeet 3 ja 5. Niissä uudestisyntymistä osoittava verbi on kreikan kielessä aoristissa. Ajallisesti aoristi ei sido uudestisyntymistä siihen hetkeen, sillä aoristi voi ilmaista joko mennyttä, nykyistä tai tulevaa tapahtumista. Ennen muuta Johanneksen kaste kuului vanhaan liittoon eikä lahjoittanut Pyhää Henkeä eli uudestisyntymistä aivan niin kuin Jeesus ja Johannes itsekin opettivat. Näin ollen Jeesus Nikodeemoksen kanssa keskustellessaan (Jh 3) tarkoittaa tuolloin vielä edesspäin olevaa kristillistä kastetta ja siinä tapahtuvaa uudestisyntymistä eikä Johanneksen kastetta.

Viides Laaton väite:

”Väisänen kirjoittaa alussa, että *’uskon syntyminen ja syntisen ihmisen pelastuminen on prosessi’*. Hän toteaa saaneensa sen käsityksen, että minä kiellän tuollaisen ’prosessiluonteen’ (s. 1). No, ihan varmasti. *Tuohan on silkkaa Rooman oppia!*”
[kursivoinnit MV].

Kommenttini:

Jumalan Pojan ihmiseksi syntyminen on meidän Jumalan lapsiksi syntymisemme malli. Ihmiseksi tulemisen prosessissaan Jumalan Poika sikisi ensin Pyhästä Hengestä sanan kautta Marian kohtuun. Yhdeksän kuukautta myöhemmin Jumalan Poika syntyi Marian kohdusta tähän maailmaan. Samoin meidän Jumalan lapseksi syntymistämme Jumalan lapsiksi edeltää sikiäminen Jumalan sanan kautta.

Luonnollista syntymää ajatellen sikiäminen ja syntymä kuuluvat yhteen. Syntyminen edellyttää sikiämistä ja sikiämistä seuraa syntyminen. Samoin Jumalan lapseksi syntymistä ajatellen sana ja kaste kuuluvat yhteen. Niitä ei saa erottaa toisistaan, mutta ei myöskään samaistaa eikä tehdä vaihtoehtoiksi. Sana ja kaste eivät korvaa toisiaan Jumalan lapseksi syntymisen välineinä. Jos niin ajattelemme, menettelemme Jumalan sanan vastaisesti. Ajaudumme samalla pelastuksen ja uudestisyntymisen teologiassamme ylitsepääsemättömiin vaikeuksiin. Pelastaessaan ja synnyttäessään ihmisen lapsekseen Jumala käyttää aina sekä sanaa että kastetta välineinään, ei vain toista vaan molempia.

Ainakin ymmärtävässä iässä olevan ihmisen pelastuminen on aina prosessi. Jumalan käyttää ihmisen pelastamiseen sekä lakia että evankeliumia. Lakia välineenä käyttäen Jumala tekee ihmisen siksi, mitä hän todellisuudessa on eli syntiseksi. Evankeliumin kautta kasteessa Jumala tekee ihmisen siksi, mitä hän ei itsessään ole eli armahdetuksi ja autuaaksi Jumalan lapseksi. Syntisen ihmisen pelastuminen – Jumalan kutsumisesta lain ja evankeliumin kautta pelastuksen vastaanottamiseen pyhässä kasteessa – on todellakin prosessi. Sen sijaan syntisen vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen pyhässä kasteessa on hetkellinen tapahtuma. Syntisen kutsumisessa sanan kautta Jumala käyttää sekä lakia että evankeliumia, sen sijaan syntisen vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen kasteessa tapahtuu yksin evankeliumin voimasta.

Alkuseurakunnan kastetapausten perusteella on Raamatun mukaista puhua uskon kaksinaisuudesta: uskosta ennen kastetta ja kasteen jälkeen (Apt 2:37-41; 8:26-40; 9:3-18 ja 22:6-16; 16:12-15, 40; 16:25-34; 18:8; 19:1-7). Raamatun mukaan usko on yksi (Ef 4:5) ja kuitenkin kaksi (Apt:n kaste-esimerkit). Miksi tämä kaksinaisuus? Siksi, että syntisen ihmisen pelastuminen ja ”Jumalan Pojan uskon” saaminen kasteessa on yksi kokonaisuus, minkä vuoksi Raamattu puhuu siitä *passiivin aoristissa*. Ihmisen kokemuksen näkökulmasta katsottuna kastamattoman aikuisen pelastuminen ja usko ovat kuitenkin *prosessi*. Se alkaa siitä, kun Jumala alkaa sanallaan kutsua ihmistä ja päättyy kutsun vastaanottamiseen eli kasteeseen, jossa ihminen pelastuu ja saa Pyhässä Hengessä ”Jumalan Pojan uskon” sisimpäänsä. – Jos Rooma opettaa näin, niin hyvä on.

Kuudes Laaton väite:

”Luterilaiseksi itseään kutsuvan piispan odottaisi tuntevan ja puolustavan luterilaista oppia. En kyllä ihan odottaisi lukevani, että Luterilaisten *Tunnustuskirjojen kielenkäyttö käy ’sitä suurpiirteisemmäksi’, ’mitä kauemmaksi itse fokuksesta’ mennään* (s. 6) [kursivointi MV] – – .”

Kommenttini:

Minä olen väittänyt, että (Raamatun lisäksi) myös Tunnustuskirjat opettavat kasteartikloissaan, että kaste on uudestisyntymiseen ja ”*pelastukseen välttämätön*” (Augsburgin tunnustuksen kasteartikla, (Tk 55, IX, 1-2). Samoin opettaa myös Augsburgin tunnustuksen puolustus (Tk 156, IX, 1 ja Tk 156, IX, 2). Kuin yhteenvedoksi sopivat Tunnustuskirjoihin kuuluvan Ison katekismuksen kasteluvun sanat: ”Lisäksi meille on annettu vakava ja ankara käsky suostua kastettaviksi, sillä *muutoin emme*

voi pelastua” (Tk 400, 6). (Kursivoinnit MV.) – Näin ollen ihminen ei voi olla uudestisyntynyt eikä pelastettu ennen kastetta.

Timo Laato väittää, että Tunnustuskirjojen mukaan ihminen voi uudestisyntyä ja pelastua myös pelkän (luetun ja) saarnatun sanan kautta yhtä hyvin kuin kasteessakin.

Lainaan tähän STI:n kotisivuilla esittämäni vastineen tekstiä:

Ero minun ja Laaton Tunnustuskirja-lainausten välillä on seuraava: *Ensiksi*, minun lainaamani kohdat on otettu sellaisista Tk:n luvuista, joissa määritellään nimenomaan kastetta ja sen sisältöä syntisen ihmisen pelastamiseksi. Sen sijaan Laato ei lainaa mainituista luvuista ainuttakaan. Kaikki hänen lainaamansa kohdat on otettu kasteen kannalta epäolennaisista luvuista. *Toiseksi*, minun lainaamieni Tk:n kohtien mukaan kaste on uudestisyntymiseen ja pelastukseen välttämätön, eli ihminen ei voi olla pelastettu ennen ja ilman kastetta. Sen sijaan Laaton lainaamien kohtien mukaan – ainakin hänen tulkitseminaan – uudestisyntyminen ja pelastus tapahtuvat pelkän sanan kautta ilman kastetta yhtä hyvin kuin sanan kautta kasteessa. *Kolmanneksi*, näin ollen minun lainaamani kohdat ja Laaton lainaamat kohdat näyttävät olevan ristiriidassa keskenään. Niinpä on pakko kysyä: mikä avuksi?

Apu tulee tässä: Tunnustuskirjoja käyttäessämme meidän on otettava huomioon niiden syntyajan kirjallisen argumentoinnin tapa: Kun Tunnustuskirjat määrittelevät jotakin teologista asiaa, niiden sanankäyttö on kyseisen asian kohdalla eksaktin tarkkaa. Mutta mitä kauemmaksi itse fokuksesta mennään, sitä suurpiirteisemmäksi fokusta ajatellen kielenkäyttö käy. Ellemme ota tätä huomioon Tunnustuskirjoilla argumentoidessamme, me saatamme helposti Tunnustuskirjat sisäisesti ristiriitaisiksi ja samalla myös raamatunvastaisiksi. Näin on käynyt muun muassa Timo Laatolle.

Mainitun selityksen Luterilaisten tunnustuskirjojen argumentointitavasta olen ensi kerran kuullut opettajaltani, kirkkohistorian professori Kauko Piriseltä. Sen jälkeen olen tavannut saman selityksen myös jostakin Tunnustuskirjoja koskevasta teoksesta.

Seitsemäs Laaton väite:

”Myöhemmin sitten sanotaan, että ’kieltämättä’ Väisäsen ja minun lainaamien Luther-sitaattien välillä ’on ainakin painotusero ellei enemmänkin’. Syyksi arvuutellaan, että ’ehkä Lutherin kasteteologian muotoutuminen oli vielä keskeneräinen. – – Seuraavaksi todetaan vuorenvastasti, että ’meidän ei mielestäni kannata tehdä Lutherin tekstien sisäisistä jännitteistä ja tulkinnoista seurakuntaa jakavia ongelmia’.”

Kommenttini:

Edellä olen jo todennut, että sekä Raamatun että Tunnustuskirjojemme mukaan kristillinen kaste on uudestisyntymisen ja pelastuksen välttämätön edellytys. ”Pelastuksesta osalliseksi” -kirjani sivuilla 217–221 olen lukuisilla Luther-sitaateilla osoittanut, että myös Lutherin mukaan kaste on uudestisyntymiseen ja pelastukseen välttämätön, toisin sanoen ihminen ei voi olla uudestisyntynyt eikä pelastettu ennen eikä ilman kastetta. Poikkeustapaukset ovat asia erikseen. Jumala on sitonut meidät Raamattuun, mutta itsensä hän on sitonut vain lupauksiinsa – muutoin hän on vapaa.

Erityisesti Timo Laato artikkeleissaan mutta myös minä kirjoissani olen todennut, että Lutherin tuotannosta löytyy myös tekstiä, jonka mukaan uudestisyntyminen voisi tapahtua sanan kautta

ennen kastetta ja että myös Johanneksen kasteessa olisi voinut uudestisyntyä. Kyseiseen Lutherin tekstien ristiriitaisuuteen täytyy olla jokin selitys, sillä molemmat eivät voi olla yhtä aikaa tosia. Itse olen esittänyt yhtenä mahdollisena selityksenä Lutherin kasteteologian keskeneräisyyttä ennen sen lopullista kristallisoitumista. Jos jollakulla on parempi selitys, olisin siitä kiitollinen.

Loppupäätelmäni:

TT Timo Laato aloittaa artikkelinsa rakentamallaan shibboletilla ”*Jumalan sanalla on voima synnyttää uudesti*”. Se toistuu myös hänen artikkelinsa loppupuolella. Hän käyttää kyseistä shibbolettiaan pelastuskäsitystäni vastaan suunnatuissa kirjoituksissaan yhteensä lähes 100 kertaa. ”Jumalan sanalla on voima synnyttää uudesti” on Laaton erityisoppi. Hän ei näe, että tällä hokemallaan hän itse asiassa yrittää pakottaa Kristusta toimimaan toisin, kuin mitä Kristus on sanassaan luvannut.

Raamatulle vieraan erityisopin asettaminen teologiaa hallitsevaksi periaatteeksi ja kuvittelemalla, että Kristus toimii sen mukaisesta, eikä niin kuin hän on sanassansa luvannut, muodostavat yhdistelmän, jota uskontopsykologiassa ja dogmihistoriassa on totuttu kutsumaan hurmahenkisyydeksi.

Yllä esitetyissä kommentteissani olen pyrkinyt välttämään laajoja Raamattu- ja Tunnustuskirja-perusteluja, koska ne löytyvät kotisivullani olevasta vastineestani ”Kommentteja TT Timo Laaton artikkeliin ’Jumalan sana, kaste ja uudestisyntyminen’ IUSTITIA 35/2018” ja kirjastani ”Pelastuksesta osalliseksi”.

Veljenne Kristuksessa
Matti Väisänen, TT, piispa